

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

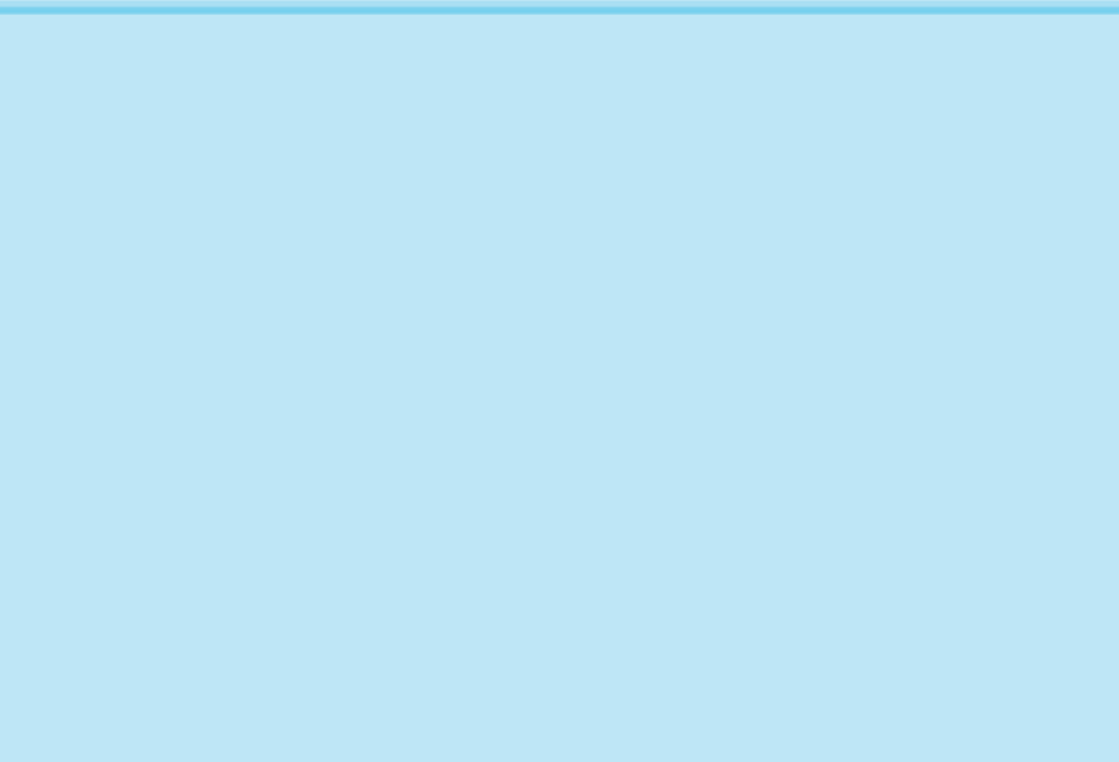

MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİM REHBERİ

www.cs.gb.gov.tr

Güvenle
Büyü
Türkiye

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

M E S L E K
HASTALIKLARI
BİLDİRİM REHBERİ

www.cs.gb.gov.tr

YAYINLAYAN

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İSGGM)

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Burhanettin KURT, Genel Müdür Yrd.

Meftun SAKALLI, Daire Başkanı

Hava Nurdan Rana Güven, Doktor

İsmail ÇELİK, İSG Uzmanı

Melis ÖZMEN, İSG Uzmanı

Aslıcan GÜLER, İSG Uzmanı

İlker ACAR, İSG Uzmanı

Her hakkı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğüne aittir.
Çoğaltılamaz ve para ile satılamaz.

CSGB Yayın No: 18

Basım Yeri : Eflal Ajans Matbaacılık, Zübeyde Hanım Mah.
Kazımkarabekir Cad. No: 95/1A
Altındağ - ANKARA
Tel: 0312 341 47 48

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1: GİRİŞ	9
1.1 Giriş	10
1.2 Metodoloji	11
Bölüm 2: GENEL BİLGİLER	13
2. Mevcut Durum	14
Bölüm 3: YASAL ÇERÇEVE	19
3.1 Giriş	20
3.2 Yasal Yükümlülükler	20
Bölüm 4: MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİMİ	31
4.1 Giriş	32
4.2 Meslek Hastalıkları Bildirimi	32
4.3 Meslek Hastalıkları Bildiriminde İşveren Yükümlülüğü	32
4.4 Meslek Hastalığı Bildirim Usulleri	33
Bölüm 5: SONUÇ VE ÖNERİLER	45
5.1 Giriş	46
5.2 Sonuçlar ve Öneriler	46

ÖNSÖZ

Meslek hastalıkları, çalışma hayatının en önemli sorunları arasındadır ve iş dünyasında büyük acı ve kayıplara neden olmaktadır. Endüstriyel kazalarla karşılaştırıldığında, her yıl altı kat daha fazla insanın ölümüne neden olmasına rağmen meslek hastalıkları yeterince önemsenmemektedir.

Bunun yanı sıra küresel ekonomik koşullar ile birlikte yaşanan toplumsal değişimler, mevcut sağlık ile ilgili tehlikeleri artırmakta ve yeni meslek hastalıklarının oluşmasına neden olmaktadır. Pnömo-konyoz gibi en çok bilinen meslek hastalıklarının yanı sıra psikososyal faktörlere bağlı olan hastalıklar ve kas-iskelet sistemi hastalıkları gibi meslek hastalıkları da günümüzde öne çıkmaktadır.

Tüm dünyada bu alanda yayınlanan istatistikler göstermektedir ki, meslek hastalıklarının bildirim ve analizi yetersizdir. Bu durumun meydana gelmesinde sosyal güvenlik sistemlerinin yetersizliği, bildirim eksikliği gibi birçok neden sıralanabilir.

Bu kitapçıkta, meslek hastalıkları verilerinin etkin ve gelişmiş bir sistemle toplanmasının ve analiz edilmesinin önemi vurgulanarak işverenlere, işyeri hekimlerine ve sağlık hizmeti sunucularına meslek hastalıkları bildirim konusunda yol göstermesi açısından bilgiler verilmiştir.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

BÖLÜM 1

GİRİŞ

www.csqb.gov.tr

1.1 GİRİŞ

Çalışanların sağlık, güvenlik ve refah seviyeleri; ülkelerin sürdürdüğü politikalara, yapılan proje ve araştırmalara, analizler sonucu elde edilen verilere göre değişkenlik gösterir.

Meslek hastalıklarında uygulanan proaktif yaklaşım ile ülkelerin ve işletmelerin başarı düzeylerinin artmasının bir sonucu olarak tüm dünyada politikacılar, ekonomik liderler ve sosyal taraflar için önleme politikaları odak noktası haline gelmeye başlamıştır. Bu kapsamda, hangi önleme politikalarının başarıya götüreceği sorusu önem kazanmıştır. Meslek hastalıklarının sayısı, şiddeti ve nedenleri gibi bilgilere sahip olmak önleme stratejisinin temelidir. Her ülke bu bilgilere iyi işleyen ve etkili veri analizleri gerçekleştirebilen meslek hastalığı bildirimleri ile ulaşabilir.

Çeşitli ülkelerde yaşanan deneyimler göstermektedir ki, iyi işleyen bir bildirim sistemi ve güvenli veriler ile meslek hastalıkları açısından özel önleme stratejileri ve eylem planlarının oluşturulması sağlanabilir.

Verilerin elde edilmesi sürecinde ulusal bildirim sistemlerinin yanı sıra çeşitli araştırma projeleri ile de bu veriler elde edilebilmektedir. Örneğin; meslek hastalıklarına ilişkin veri elde etmek için, bazı ülkeler anket metodunu kullanmaktadır. 27 AB ülkesinde gerçekleştirilen 2007 yılı İş Gücü Anketi'ne göre, 15-64 yaş arası insanların %8,6'sı, geçen 12 ayda işle ilgili sağlık sorunu yaşadığını bildirmiştir. Bu sonuç, yaklaşık olarak 23 milyon insana karşılık gelmektedir. Ayrıca, katılımcıların %2,1'i, 2007 yılında iki veya daha fazla iş ile ilgili sağlık problemi yaşamıştır. İngiltere Sağlık ve Güvenlik İdaresi'nden alınan 2011-2012 yılları verileri, Büyük Britanya'da kişilerin kendi bildirdikleri hastalıkların toplam 1.073.000'inin iş ya da kötü çalışma nedeniyle olduğunu göstermiştir. Bunlardan 439.000'inin kas-iskelet sistemi hastalıkları ile ve 428.000'inin stres, depresyon ve yaşanan kaygılar ile ilgili olduğu belirlenmiştir.

Bu rehberin temel amaçlarından birisi de, işin niteliğinden ya da çalışma koşullarından dolayı bedensel ya da ruhsal bütünlüğün bozulmasıyla ortaya çıkan meslek hastalıkları ile ilgili stratejileri belirlemek ve bu stratejiler doğrultusunda öncelikli hedeflerin belirlenmesi açısından gerekli olan ulusal bildirim sistemini tanımlamaktır.

1.2 METODOLOJİ

Bu rehber, “6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” ve “5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”nun ilgili maddeleri ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak ulusal ve uluslararası kuruluşların açık kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca rehber oluşturulurken, meslek hastalıkları bildirimini ile ilgili paydaş kamu kurum ve kuruluşların mevcut ve potansiyel veri kaynaklarının analizinden, meslek hastalıkları ile ilgili çalışmalar yürüten birimlerin görüşlerinden ve diğer ülkelerde yayımlanan ilgili doküman ve yayınlardan faydalanılmıştır.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

BÖLÜM 2

GENEL BİLGİLER

www.cs.gb.gov.tr

2.MEVCUT DURUM

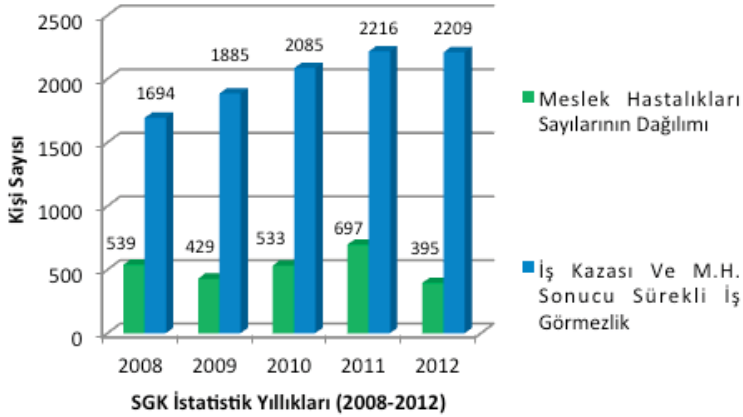

Türkiye Taş Kömürü Kurumuna bağlı olarak 1939 yılında genel sağlık hizmeti sunmak üzere açılan “Amele Birliği Hastanesi”, Zonguldak’ta Meslek Hastalıkları Hastanesi olarak işlevini sürdüren bu alanda açılan ilk hastanedir. Bu hastaneden sonra, 1978 yılında Ankara ve İstanbul illerinde iki meslek hastalıkları hastanesi daha kurulmuştur.

Meslek Hastalıkları Hastanelerine; teşhis, ilgili sigorta alanlarında sigortacılık kararları (maluliyet belirleme, sigortalılık işlemlerine hak kazanma kararı) alabilme ve tedavinin yanı sıra koruyucu sağlık hizmetleri, gezici sağlık hizmetleri ve meslek hastalıkları alanında eğitim hizmetlerini yürütme görevleri verilmiştir. Meslek hastalıkları hastaneleri diğer SSK hastaneleriyle birlikte 19 Şubat 2005 tarihinde Sağlık Bakanlığı’na devredilmiştir.

Ülkemizde bulunan Meslek Hastalıkları Hastanelerinin (Ankara, İstanbul ve Zonguldak) yanı sıra, 2008 yılından bu yana Devlet üniversite hastaneleri ile 2011 yılından itibaren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından ortaklaşa yürütülen “Türkiye’de Meslek Hastalıkları Konusunda Tespit, Tanı ve İSG Profesyonellerinin Duyarlılığının Arttırılması Projesi”nin bir çıktısı olarak Eğitim ve Araştırma Hastaneleri, sigortalının çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarının tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemek üzere yetkilendirilmişlerdir. Meslek hastalıkları tıbbi tanımlarını koymaya yetkili hastane sayıları artırılarak ülke çapında meslek hastalıkları tanısında beklenen artışa katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Ülkeler arasında değişmekle birlikte, yılda her bin çalışandan 4-12 sinin meslek hastalığına yakalanma ihtimali olduğu bilinmektedir. Bu varsayımına göre; ülkemizde 2012 yılı verilerine göre beklenen meslek hastalığı vaka sayısı 50-150 bin arasında iken tespit edilen vaka sayısı 395'tir. Ülkemizde meslek hastalığı istatistiklerinin bu denli yetersiz olmasında tıbbi, yasal ve sosyal nedenler öne çıkmaktadır.

2010-2012 yılları arasındaki durumu değerlendirmek amacıyla meslek hastalıklarının en çok görüldüğü sekiz sektöre ait dağılım ele alınmıştır. Bu sektörler ait veriler SGK faaliyet gruplarından Tablo 1'de belirtilen başlıklar bir araya getirilerek belirlenmiştir.

Tablo 1: Sektörlere Göre Meslek Hastalığı Sayısı

Sektörler	SGK İstatistik Yıllığı Faaliyet Gruplarındaki Karşılığı	Meslek Hastalığı Sayısı		
		2010	2011	2012
Maden	05-Kömür ve linyit çıkartılması 07-Metal cevheri madenciliği 08-Diğer madencilik ve taş ocakları 09-Madenciliği destekleyici faaliyet	94	430	236
Tekstil	13-Tekstil ürünleri imalatı 14-Giyim eşyaları imalatı	11	17	4
Metal	24-Ana metal sanayi 25-Fabrika metal ürünleri	95	53	32
İnşaat	41-Bina inşaatı 42-Bina dışı yapıların inşaatı 43-Özel inşaat faaliyetleri	31	16	30
Nakliyat	49-Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı 50- Suyolu taşımacılığı 51-Havayolu taşımacılığı	11	6	11
Gıda	10-Gıda ürünleri imalatı 11-İçecek imalatı	6	3	3
Mobilya	16-Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar üretimi 31-Mobilya imalatı	8	6	3
Makine	28-Makine ve ekipman imalatı 33-Makine ve ekipman kurulumu	94	91	12
Diğer	Diğer Faaliyet Grupları	183	75	64
Toplam		533	697	395

Kaynak: SGK İstatistik Yıllıkları 2010, 2011, 2012.

Tablo 1' e göre; meslek hastalıkları, 2010 yılında en fazla maden ve metal, 2011 ve 2012 yıllarında ise en fazla maden sektöründe görülmüştür.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

BÖLÜM 3

YASAL ÇERÇEVE

www.cs.gb.gov.tr

3.1 GİRİŞ

Bu bölümde, meslek hastalıkları veri havuzunun oluşturulması için yasal yükümlülükler yer verilmiştir.

3.2. YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER

3.2.1 ULUSLARARASI YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER

Meslek hastalığı verilerinin toplanması için gerekli olan uluslararası bilgiler, Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization, ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization, WHO) gibi küresel ajanslardan ve Avrupa Komisyonu'ndan gelen tavsiyeleri içermelidir.

3.2.1.1 Küresel Ajansların Yürüttüğü Çalışmalar

Meslek Hastalıkları ile ilgili veri toplama ile ilgilenen öncü küresel ajanslar Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü'dür. Her iki ajans, meslek hastalıkları ve meslek hastalıklarından korunma konularını ana gündem maddelerinden birisi haline getirmişlerdir.

Meslek hastalıkları ve bunlara bağlı ölümlerin küresel boyutu göz önüne alındığında, bunları azaltmak için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak çok önemlidir. İş kazaları, meslek hastalıkları ve bunlara bağlı ölümlerin verimlilik, ekonomik ve sosyal gelişme üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve işten kaynaklanan meslek hastalıkları ile iş kazalarına karşı korunulması Uluslararası Çalışma Örgütü'nün amaçları arasında yer almaktadır. Ayrıca, çalışanların tüm meslek dallarında sağlıklarının yeterli bir şekilde

korunması hususunda dünyanın çeşitli ülkelerinde uygulanan özgün programların daha da geliştirilmesine ilişkin olarak standardizasyon ve tavsiyelerde bulunmak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yükümlülüğü kapsamındadır.

3.2.1.2 Avrupa Komisyonunun Yürüttüğü Çalışmalar

Avrupa Komisyonu ve ana paydaşların katılımıyla 2005 yılında gerçekleştirilen meslek hastalıkları ile ilgili toplantıda meslek hastalıkları bildirimine ilişkin yasal mevzuatın yararları ile ilgili çelişkili ifadeler ortaya konulmuştur. Ancak, mevzuat gerekliliği konusunda genel bir destek sağlanmıştır. Konu ile ilgili olarak Eurostat tarafından etki değerlendirmesi hazırlanmıştır.

Avrupa Komisyonu 2007 yılında; toplum sağlığı, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili istatistikler için yönetmelik önerisi getirmiştir.

Komisyon, politikalarını başara bilmek için yüksek standartlara sahip istatistiksel verilerin gerekliliğini ortaya koymuştur. Ancak, istatistiklerin işverenlerin kabulü ile gerçekleştirildiği yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu komisyon tarafından belirtilmiştir.

YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER

Meslek hastalıkları ile ilgili verileri toplamak için gerekli ulusal araçlar özellikle iş sağlığı ve güvenliği ve sosyal sigortalar mevzuatı ile ilişkilidir.

3.2.2.1 Sosyal Güvenlik Mevzuatı

5510 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu/Md. 21

İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kasti veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işveren- den isteyebilecekleri tutarlarla

sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

İş kazasının, ilgili Kanunun 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasının a bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettirilir.

Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettirilir.

5510 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu/Md. 76

İşveren, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan genel sağlık sigortalısına sağlık durumunun gerektirdiği sağlık hizmetlerini derhal sağlamakla yükümlüdür. Bu amaçla işveren tarafından yapılan ve belgelere dayanan sağlık hizmeti giderleri ve 65'inci maddede hükümlerine göre yapılacak masraflar Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesindeki ihmalinden veya gecikmesinden dolayı, genel sağlık sigortalısının tedavi süresinin uzamasına veya malûl kalmasına veya malûllük derecesinin artmasına sebep olan işveren, Kurumun bu nedenle yaptığı her türlü sağlık hizmeti giderini ödemekle yükümlüdür.

İlgili kanunları gereğince sağlık raporu alınması gerektiği halde sağlık raporuna dayanılmaksızın veya alınan raporlarda söz konusu işte çalışması tıbbî yönden elverişli olmadığı belirtildiği halde genel

sağlık sigortalısını çalıştıran işverenlere, bu nedenle Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri tazmin ettirilir. Sağlık kurulu raporu ile belli bir işte çalışamayacağı belgelenen 4'üncü maddenin birinci fıkrasının a bendi kapsamındaki kişiler bu işte çalıştırılmaz. Bu kişileri çalıştıran işverenler, genel sağlık sigortalısının aynı hastalık sebebiyle Kurumca yapılan masraflarını ödemekle yükümlüdür. Tedavinin sona erdiğine ve çalışılabilir durumda olduğuna dair Kurumca yet-

kilendirilen hekim veya sağlık kurullarından belge almaksızın başka işte çalışan genel sağlık sigortalısının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendisinden alınır.

İş kazası ile meslek hastalığı, işverenin kastı veya genel sağlık sigortalısının iş sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucu olmuşsa, Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan

sağlık hizmeti giderleri işverene tazmin ettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği/Md. 45

İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hâle gelir. Kast; iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması hâlidir. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali sorumluluğunu kaldırmaz.

sına veya malullük derecesinin artmasına sebep olan işveren Kurumun bu nedenle yaptığı her türlü sağlık hizmeti giderini ödemekle yükümlüdür.

İş kazası ile meslek hastalığı, işverenin kasti veya sigortalının iş sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca yapılan veya yapılacak iş kazasına yönelik sağlık hizmetine ilişkin giderler ile yol gideri, gündelik ve refakatçi giderleri işverene tazmin ettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

İşverenin bu maddenin uygulanmasına ilişkin sorumlulukları, yurt dışında geçici ya da sürekli görevlendirme hâlinde de devam eder.

Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliği/Md. 39

İlgili kanunları gereğince çalışacağı iş için sağlık raporu alınması gerektiği hâlde, sağlık raporuna dayanmaksızın veya alınan raporlarda çalıştığı işte tıbbî yönden çalışmasının elverişli olmadığı belirtildiği hâlde, genel sağlık sigortalısını çalıştıran işverenlere, bu nedenlerle Kurumca yapılan sağlık hizmetine ilişkin giderler ile yol gideri, gündelik ve refakatçi giderleri tazmin ettirilir.

Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının a ve c bentleri kapsamındaki kişiler, hekim veya diş hekimi sağlık raporu ile çalışmayacağı belgelenen işlerde çalıştırılmaz. Bu kişileri çalıştıran işverenler, genel sağlık sigortalısının aynı hastalığı ile illiyet bağı kurulan hastalıkları sebebiyle Kurumca yapılan masraflarını ödemekle yükümlüdür. Bu kişiler, bir başka işverene ait işyerinde çalışmış

ise bu durumu bilerek çalıştıran işveren ile genel sağlık sigortalısı, doğacak masraflardan Kuruma karşı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşverenin, Üçüncü Kişilerin ve Sigortalıların Sorumluluğu ile Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İşlemler Hakkında Tebliğ/Md. 5

İş kazası veya meslek hastalığının, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmesi durumunda, işveren Kuruma karşı sorumlu hale gelir.

Kasit; iş kazası veya meslek hastalığına işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması halidir. Zarara neden olan eylemin bilinçli olarak yapılması kasit için yeterli olup, sonuçlarının istenip istenmemesi kastı ortadan kaldırmaz.

İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali Kuruma karşı sorumluluğunu kaldırmaz.

İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir.

İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık; olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

İş kazasının, Kanununun 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasının a bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

Meslek hastalığının, Kanunun 14'üncü maddesinde belirtilen sürede işveren veya Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının b bendi kapsamındaki sigortalıların kendilerince Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre

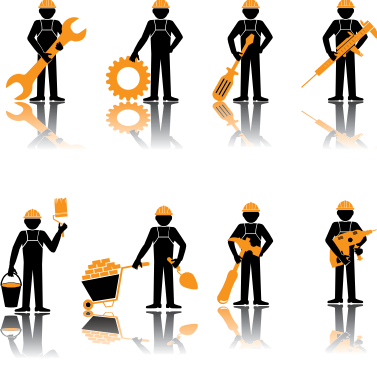
için Kurumca bu durum için yapılmış masraflar ile ödenmişse geçici iş göremezlik ödenekleri kendilerine rücu edilir.

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşverenin, Üçüncü Kişilerin ve Sigortalıların Sorumluluğu ile Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İşlemler Hakkında Tebliğ/Md. 6

Sigortalı çalıştırmaya başladığının süresi içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığı Kurumca tespit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı halleri sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenir. Bu durumda, Kurumca yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri tutarı, Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrasındaki sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödetilir.

Kısa Vadeli Sigorta Kolları Uygulama Tebliğ/Md. 18

İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hale gelir. Kasıt; iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması halidir. Zarara neden olan eylemin bilinçli olarak yapılması, kasıt için yeterli olup, sonuçlarının istenip istenmemesi kastı ortadan kaldırmaz. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali, sorumluluğunu kaldırmaz.

İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda oluşmuşsa işvereni Kuruma karşı sorumlu hale getirir. Mevzuat, yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği

yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur.

İşveren alınması gerekli herhangi bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez. Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettirilecektir.

3.2.2.2 İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı

6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu/Md.14

İşveren; bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.

İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güven-

lik Kurumuna bildirimde bulunur:

- İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde.
- Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde.

İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk eder.

Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

BÖLÜM 4

MESLEK HAŞTALIKLARI BİLDİRİMİ

www.cs.gb.gov.tr

4.1 GİRİŞ

Bu bölümde, meslek hastalıkları verilerinin sınıflandırılması ve veri toplanması ile ilgili olan ana paydaşlar tanımlanmakta ve her paydaşın mevcut ve potansiyel rolü açıklanmaktadır. Gruplar ve kurumlar şu şekilde kategorize edilmektedir:

- Veri kaynakları; işyeri hekimi, işveren, sigortalı kişi ve sağlık sunucularından oluşmaktadır.
- Veri toplayıcıları; meslek hastalığı ile ilgili verileri iş sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere çeşitli amaçlar için toplayan kurumdur. SGK ülkemizde bu amaçla veri toplayan tek kurumdur.
- Veri kullanıcıları; meslek hastalığı ile ilgili bilgilere ihtiyaç duyan kurumları ifade etmektedir.

4.2 MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİMİ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 14'üncü maddesine göre, daha önce Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine de (Bölge Müdürlüklerine) yapılan iş kazası ve meslek hastalıkları bildirimleri, 31 Aralık 2012 tarihinden itibaren artık sadece Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmaktadır. Bu uygulama ile işyeri ve çalışan bildirimlerinden sonra iş kazası ve meslek hastalığı bildirimlerinde de tek bildirimle geçilmiştir.

4.3 MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİMİNDE

İŞVEREN SORUMLULUĞU

İş kazası ve meslek hastalığı bildiriminde işverenin sorumluluğu 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 21'nci maddesinde belirtilmiştir. Buna göre:

İşverenin iş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili sorumluluğu;

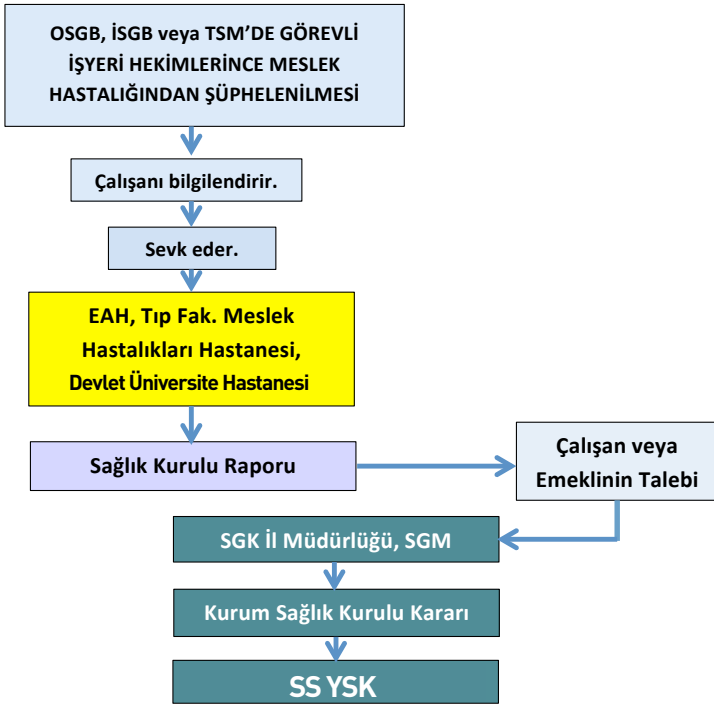
- İşverenin kastı,
- Çalışanların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi,
- Veya suç sayılabilir hareketi sonucu olmuşsa, hak sahibine yapılması gereken ödemeler işverene ödettirilmektedir.

İşveren sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenir veya durum kendisine bildirilirse bunu yasal süreleri içinde SGK'ya bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen veya haber verme kağıdında belirtilen bilgiyi kasten eksik veya kasten yanlış bildiren işveren, ileride doğacak kurum zararlarından sorumlu sayılmaktadır.

4.4 MESLEK HASTALIĞI BİLDİRİM USULLERİ

4.4.1 İşyeri Hekimi Tarafından Çalışanın Sevk Edilmesi

Şekil 1. İşyeri Hekiminin, Çalışanı Yetkilendirilmiş Sağlık Sunucularına Sevki

Açıklama 1. İşyeri Hekiminin, Çalışanı Yetkilendirilmiş Sağlık Sunucularına Sevki

İşyeri hekimlerince meslek hastalığı ön tanısı konulan vakalar SGK tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk edilirler. Sigortalıların meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye Ankara, İstanbul ve Zonguldak'ta bulunan Sağlık Bakanlığı meslek hastalıkları hastaneleri, eğitim araştırma hastaneleri (EAH) ve Devlet üniversite hastaneleri yetkilendirilmiştir. Sağlık hizmeti sunucularının düzenlemiş oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden, vakaların ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra vücutlarında oluşan hasarların veya tedavi edilemeyen hastalıkların, mesleki olup olmadığını karar verilmesi ve mevcut hastalıkların çalışma gücünde ve meslekte kazanma gücü oranında azalmaya yol açıp açmadığı kurum (SGK) sağlık kurullarınca belirlenir. Çalışan veya emekli kişi talep ettiği takdirde SGK İl Müdürlüğü veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti için sağlık kurulu raporları ile birlikte başvuruda bulunabilir. Yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucuları meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmek zorundadır.

Meslek hastalığı açısından yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen sağlık kurulu raporlarına istinaden Kurum Sağlık Kurulunca verilen kararlara Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu (SSYSK) nezdinde itiraz edilebilir.

4.4.2 Sigortalının Kuruma (SGK) Şahsi Başvurusu

* Sosyal Güvenlik Kurumunun sevki halinde sağlık hizmeti, yol ve gündelik giderler karşılanmaktadır.

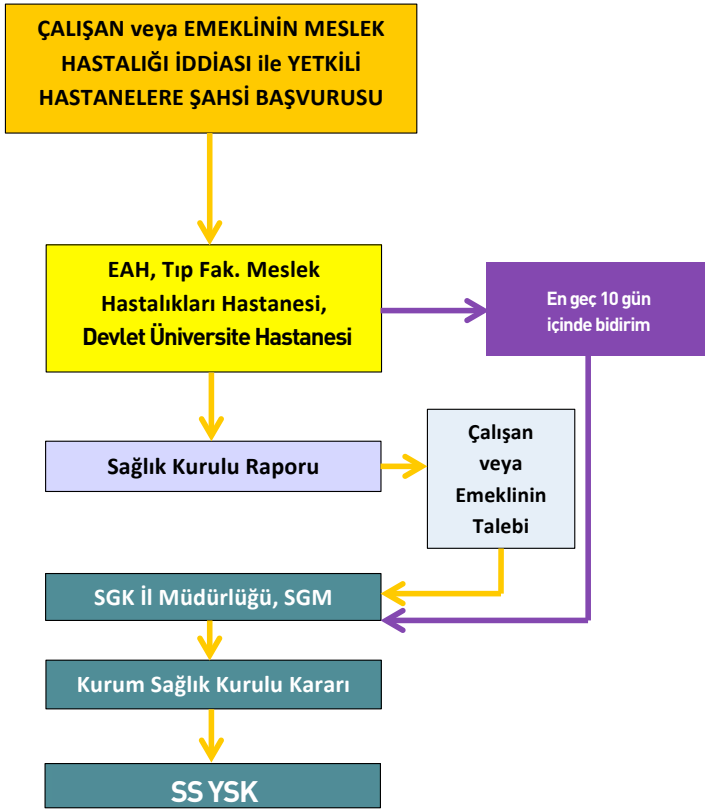
Şekil 2. Sigortalının Kuruma (SGK) Meslek Hastalığı Başvurusu

Açıklama 2. Sigortalının Kuruma (SGK) Meslek Hastalığı Başvurusu

Çalışan veya emekli kişi meslek hastalığı iddiası ile SGK İl Müdürlüğüne şahsi başvuruda bulunabilir. İlgili Sigorta Müdürlükleri hastalık şüphesi olan vakayı, yetkilendirilmiş sağlık sunucularına sevk eder. Sigortalıların meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemek üzere Ankara, İstanbul ve Zonguldak'ta bulunan Sağlık Bakanlığı meslek hastalıkları hastaneleri, eğitim araştırma hastaneleri (EAH) ve Devlet üniversite hastaneleri yetkilendirilmiştir. Yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucularının düzenlemiş oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden, vakaların ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra vücutlarında oluşan hasarların veya tedavi edilemeyen hastalıkların, mesleki olup olmadığına karar verilmesi ve mevcut hastalıkların çalışma gücünde ve meslekte kazanma gücü oranında azalmaya yol açıp açmadığı kurum sağlık kurullarınca belirlenir. Çalışan veya emekli kişi talep ettiği takdirde SGK İl Müdürlüğü veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti için sağlık kurulu raporları ile birlikte başvuruda bulunabilir. Yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucuları meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmek zorundadır.

Meslek hastalığı açısından yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen sağlık kurulu raporlarına istinaden Kurum Sağlık Kurulunca verilen kararlara Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu (SSYSK) nezdinde itiraz edilebilir.

4.4.3 Sigortalının Yetkili Hastanelere Şahsi Başvurusu

Şekil 3. Sigortalının Meslek Hastalığı ile İlgili İşlemleri

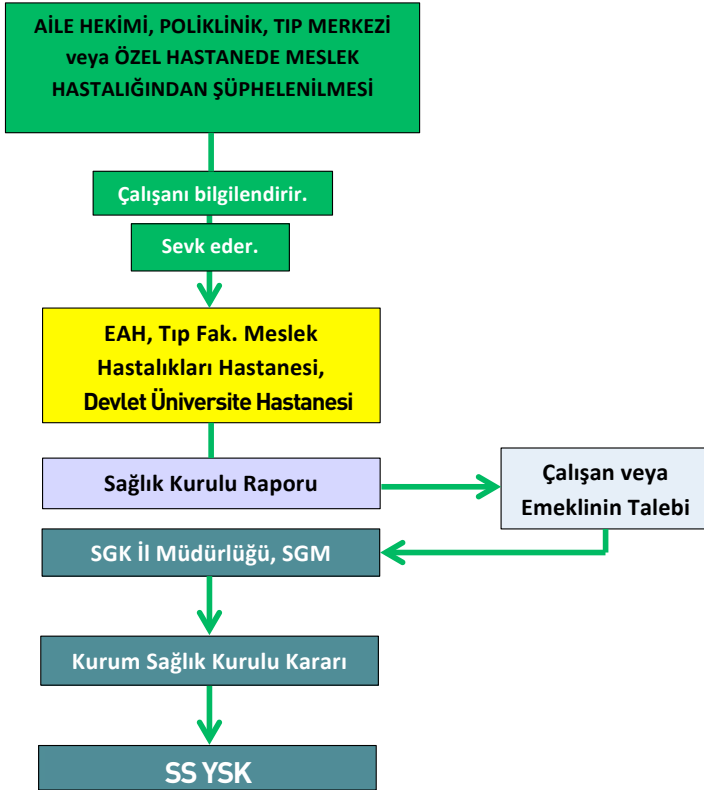
Açıklama 3. Sigortalının Meslek Hastalığı ile İlgili İşlemleri

Çalışan veya emekli kişinin meslek hastalığı iddiası ile sağlık hizmeti sunucularına başvuruda bulunması veya bu sunucular tarafından gerçekleştirilen periyodik muayene sonucu kişideki muhtemel meslek hastalığından şüphelenilmesi durumunda vakaya ilişkin olarak başvuru sağlık sunucusu tarafından sağlık kurulu raporu düzenlenir. Sağlık hizmeti sunucularının düzenlemiş oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden, vakaların ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra vücutlarında oluşan hasarların veya tedavi edilemeyen hastalıkların, mesleki olup olmadığına karar verilmesi ve mevcut hasar/hastalıkların çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü oranında azalmaya yol açıp açmadığı kurum sağlık kurullarınca belirlenecektir. Çalışan veya emekli kişi talep ettiği takdirde SGK İl Müdürlüğü veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti için sağlık kurulu raporları ile birlikte başvuruda bulunabilir.

Yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucuları meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmek zorundadır.

Meslek hastalığı açısından yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen sağlık kurulu raporlarına istinaden Kurum Sağlık Kurulunca verilen kararlara Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu (SSYSK) nezdinde itiraz edilebilir.

4.4.4 Sağlık Hizmeti Sunucuları Tarafından Çalışanın Sevk Edilmesi

Şekil 4. Sağlık Hizmeti Sunucularının Sevk İşlemler

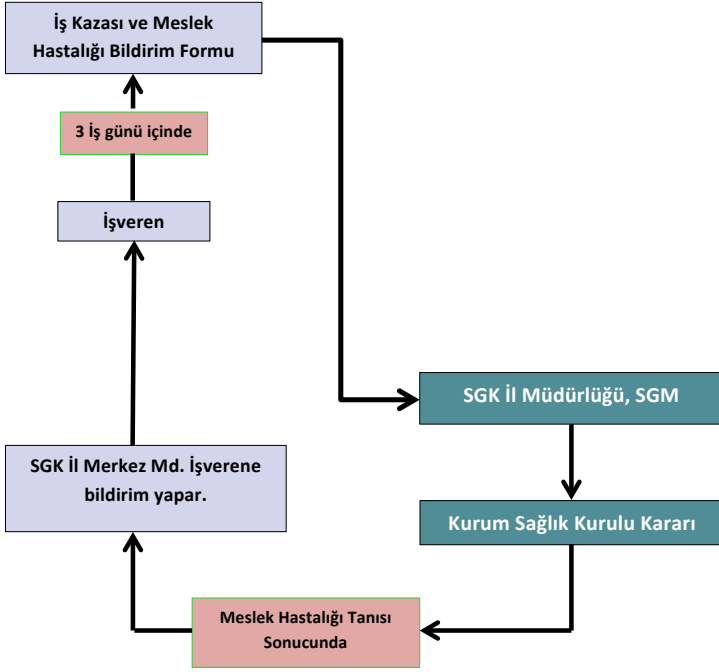
Açıklama 4. Sağlık Sunucularının Sevk İşlemleri

Aile hekimi, poliklinik, tıp merkezi veya özel hastane gibi bir sağlık biriminden meslek hastalığı şüphesi ile yetkilendirilmiş sağlık sunucularına sevk edilen vakanın meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemek üzere Ankara, İstanbul ve Zonguldak'ta bulunan Sağlık Bakanlığı meslek hastalıkları hastaneleri, eğitim araştırma hastaneleri (EAH) ve Devlet üniversite hastaneleri yetkilendirilmiştir. Sağlık hizmeti sunucularının düzenlemiş oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden, vakaların ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra vücutlarında oluşan hasarın veya tedavi edilemeyen hastalıkların, mesleki olup olmadığına karar verilmesi ve mevcut hasar/hastalıkların çalışma gücünde ve meslekte kazanma gücü oranında azalmaya yol açıp açmadığı kurum sağlık kurullarınca belirlenir. Çalışan veya emekli kişi talep ettiği takdirde SGK İl Müdürlüğü veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine meslekte kazanma gücü azalma oranının tespiti için sağlık kurulu raporları ile birlikte başvuruda bulunabilir. Yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucuları meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmek zorundadır.

Meslek hastalığı açısından yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen sağlık kurulu raporlarına istinaden Kurum Sağlık Kurulunca verilen kararlara Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu (SSYSK) nezdinde itiraz edilebilir.

4.4.5 İşverenin Bildirimi

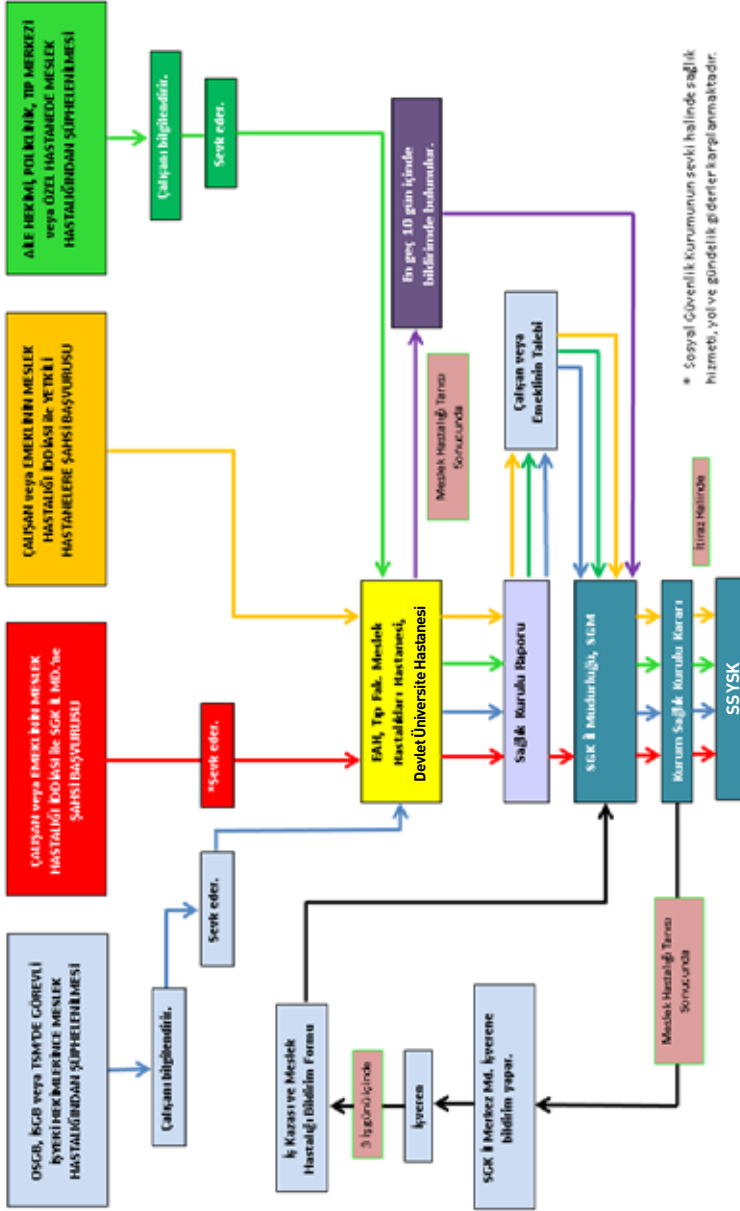

Şekil 5. İşverenin Bildirimi

Açıklama 5. İşverenin Bildirimi

Çalışan veya emekli kişinin başvurduğu sağlık tesisi tarafından, rahatsızlığın mesleki şüpheye dayandırılması ve istirahat raporunun bu yönde düzenlenmesi neticesinde Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine/Sosyal Güvenlik Merkezlerine gönderildikten sonra, SGK üniteleri meslek hastalığının tespiti için ilgili bulguları, 2013/31 sayılı genelge hükümlerine göre, Kurum Sağlık Kuruluna intikal ettirilir.

Kurum Sağlık Kurulu tarafından vakanın meslek hastalığı olduğunun tespit edilmesi halinde, SGK ünitelerince işverene İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu ile meslek hastalığı bildiriminde bulunması yazılı olarak talep edilecek, işveren tarafından bu tebligatın tebliğ edildiği tarih Kanunda yer alan "öğrenildiği gün" olarak kabul edilecek ve 3 iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirim yapılması gerekir.

Şekil 6. Meslek Hastalığı Bildirim Şeması

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

www.cs.gb.gov.tr

5.1 GİRİŞ

Önceki bölümlerde meslek hastalıkları ile ilgili bilgiler, meslek hastalığı bildirim sistemi ve mevzuat yükümlülüklerine değinilmiştir. Bu bölümde ise, önceki bölümlerdeki bilgileri tanımlayan ve tartışma sürecinin bir parçası olarak ortaya çıkan durumlara ilişkin sonuçlar ana hatları ile çizilmiş ve gerekli öneriler sunulmuştur.

5.2 SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Daha önceki deneyimler yasal bir yükümlülük olsa bile, SGK'nın veri kayıt sisteminde meslek hastalıklarına ilişkin bilgilerde geliştirilmesi gereken yönlerin bulunduğunu göstermektedir.

İşyeri Hekimine Öneriler:

- Çalışana yapılacak olan öneri işyerinin durumu ve tıbbi muayenelerin sonuçlarıyla tutarlı olmalıdır.
- Çalışanlar biyolojik izlem sonuçları, genel sıhhi önlemler ve kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgilendirilmelidir.
- Mesleki tıbbi değerlendirme sonucunda meslek hastalığı veya işle ilgili hastalıklardan şüphelenilmesi halinde, tıbbi gizliliği gözetirken, işvereni de bilgilendirmeli ve gerekli önerilerde bulunulmalıdır. Ayrıca çalışan bu tür durumlarda teşhis için en kısa zamanda ilgili hastane ve kurumlara sevk edilmelidir.
- Vaka Değerlendirmesi ancak işyerinin durumu ve kişinin maruziyeti bilindiğinde ve işyerinde yapılmış bir risk değerlendirme bulunması durumunda mümkündür. İşyerinde yapılan risk değerlendirmesinde hangi teknik, organizasyonel ve bireysel önlemlerin uygulandığı vaka değerlendirme çalışmasında göz önüne alınmalıdır.
- İşyerinde meydana gelen meslek hastalıklarının nedenleri araştırılmalı ve tekrarlarının önlenmesi için gerekli sağlık değerlendirilmesi yapılarak işveren bilgilendirilmelidir.

Çalışana Öneriler:

- Meslek hastalığı veya işle ilgili hastalıklardan şüphelenilmesi halinde işyeri hekimi bilgilendirmelidir.
- Tıbbi muayenenin sonuçlarına dayanarak işyeri hekimi tarafından önerilen kişisel koruyucu donanımlar düzenli olarak kullanılmalıdır. İşyeri hekimi ya da iş güvenliği uzmanı tarafından önerilen çalışma tarzına ve davranışlara mutlaka uyulmalıdır.

İşverene Öneriler:

- Her işverenin mevzuatın kendilerine getirdiği yükümlülükleri bilmesi ve sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir.
- İşyeri ortamına uygun iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, bu sayede oluşabilecek iş kazası ve meslek hastalığı risklerinin önüne geçilmesi hedeflenmelidir.
- Çalışanlar biyolojik izlem sonuçları, genel sıhhi önlemler ve kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgilendirmeli ve gerekli eğitimler verilmelidir.
- İşveren çalışma ve verimliliğinin sürdürülmesinde ergonomik ve organizasyonel çözümler şeklinde koruyucu önlemlerin genel yararlılığına inanmalı ve işyerinde bunlara ilişkin tedbirler geliştirmelidir.

Meslek hastalıkları her ne kadar sadece tıp dalları ile ilgili görünse de; aslında mühendislik ve sosyal bilimlerin de ilgi alanına girmektedir. Meslek hastalıklarının önüne geçilmesi için iş güvenliği uzmanının, işyeri hekiminin ve çalışanların ortak çalışmaları gerekmektedir. İşte tam bu noktada işveren devreye girerek işyerindeki bu üç temel dinamiğin iletişimini sağlamalı ve gerekli önlemleri almaktadır.

Kaynaklar

A Review of the Occupational Diseases Reporting System in the Republic of Ireland, Health and Safety Authority, November 2007

Meslek Hastalıkları Rehberi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kasım 2011

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmi Gazete, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

18.04.2014 tarihli ve 28976 sayılı Resmi Gazete, Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliği

28.09.2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmi Gazete, İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşverenin, Üçüncü Kişilerin ve Sigortalıların Sorumluluğu ile Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İşlemler Hakkında Tebliğ, Sosyal Güvenlik Kurumu

28.09.2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmi Gazete, Kısa Vadeli Sigorta Kolları Uygulama Tebliği, Sosyal Güvenlik Kurumu

SGK İstatistik Yıllıkları 2010, 2011, 2012

CSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

www.cs.gb.gov.tr

**Güvenle
Büyü
Türkiye**